ORO HUBA eiland van goud

Het landschap op de Beneaenwindse eilanden Aruba, Curaçao en Bonaire is vrij dor. Het vee bestaat er voornamelijk uit schapen, die men hier ziet grazen tegen de achtergrond van de Hooiberg, een typische heuvel op Aruba. Van de talloze cactussen maakt men omheiningen rond de erven.

Wat houdt Aruba over, als de olie eens verdwijnt?

(Bijzondere correspondentie)

ARUBA, Ned. Antillen, October.

Het is begonnen, toen de Arubaanse bankier Juan Yrausquin door H. M. de Koningin op Soestdijk werd ontvangen. Dat was dit jaar in Mei. De heer Yrausquin bood H. M. n.l. een „specifiek Arubaanse briefopener" aan „door een aldaar wonende goudsmid vervaardigd, uit schalen van op Aruba gevangen schildpadden en zeer sierlijk bewerkt met alluviaal goud van Aruba."

Is het wonder, dat wij, met de bruine en blauwige bergen van de Parel der Antillen in zicht, door een heel nieuw gevoel — goudkoorts — werden aangegrepen?

Toen wij de eerste avond de beste de gast waren van een der „big shots" in de olie-industrie, merkten we langs onze neus op.... „En ze hebben hier ook nogal wat goud in de grond, hè?"

„Maar natuurlijk", zei onze gastheer dadelijk geestdriftig, „de Indianen, die hier lang voor de Spanjaarden van de Venezolaanse kusten kwamen, wisten het al. Ze noemden het eiland Oro Huba, wat zoveel betekent als „er is goud". Later werd dit vanzelf tot Aruba, maar de betekenis bleef dezelfde.

„Zijn hier dan ook goudmijnen?" vroegen wij, lichtelijk ongelovig.

„Natuurlijk", was het antwoord, „als je er een paar wilt zien, zal ik je er morgenvroeg met de wagen heen rijden".

En hij hield woord, want de volgende morgen stond hij om half zes al met zijn auto voor de deur. 1) Dat was uiterst verstandig van hem, want tussen tien en vier uur kan het hier nogal eens erg warm zijn. Maar voor en na die tijd is

De economische relaties tussen Nederland en de Nederlandse Antillen zijn de laatste jaren aanmerkelijk belangrijker geworden. Olie is nog steeds de machtige pijler, waarop de welvaart ginds rust, doch er zijn ook nog wel andere mogelijkheden.
Over die mogelijkheden vertelt een medewerker in een tweetal artikelen, die hij naar aanleiding van zijn bezoek aan de West voor ons blad schreef.

het meestal heerlijk; er is dan niet te veel zon en de passaat kan als een lentewindje blazen.

„We gaan naar de Mosquito Mijn", kondigde onze Amerikaanse vriend aan. „Denk nu niet direct aan muskieten, want die zijn daar niet".

Na ongeveer een half uur waren we op onze bestemming, dicht bij de Noordpunt van het eiland. We stapten uit en toen zagen we eigenlijk pas de goudmijn. Zij leek meer op een verlaten steengroeve en alleen hier en daar waren overblijfselen van smeltovens te zien.

„Graven ze niet meer naar goud?" vroegen wij.

„Te duur", antwoordde onze gastheer laconiek. „Je had een jaar of vijf eerder moeten komen, toen was de zaak nog in „full swing". Het was een Canadese maatschappij en eerst leek het, of zij hun kosten wel zouden dekken. Maar later werd het werk te duur, want de vondsten bleken niet groot genoeg.... Weet je, als je hier alle hulpmiddelen had, geloof ik, dat de zaak zou renderen. Maar dat wordt, om te beginnen, een dure boel".

Verlaten piratenkasteel

„Stap maar in, dan breng ik je naar het Piratenkasteel", sprak de Amerikaan.

„????!!!"

„Je zult wel zien!"

„Langs enkele binnenwegen, nu eens stijgend, dan weer dalend, voerde hij ons naar de rotsen, aan de Noordrand van Aruba. Dan, onverwacht, een doorgang, het einde van de weg, de zee, maar daar vóór.... ja, wat eigenlijk? De ruïnes van een middeleeuwse roofburcht, gedeeltelijk uitgehouwen in de rotsen?

„Hier hadden ze de vorige eeuw nog een goudsmelterij", zegt onze begeleider, als antwoord op onze onuitgesproken vraag. „Maar die kon op een zeker ogenblik ook niet uitkomen en sindsdien is de boel lelijk vervallen".

De rest van onze tocht gaf overal, zij het met enige variatie, hetzelfde beeld. De mijnen, of de rotsen, waar ze in de buurt zijn, hebben romantisch klinkende namen: Bushiribana, Shidaharaka, Kristalberg, Arikok en dan is er ook nog een bij het dorpje Santa Cruz, waar nog veel mensen hun oorspronkelijk Indiaans type bewaard hebben.

Plotseling stopten we, want op enige afstand had mijn gastheer in de bedding van een „rooi" — een der talrijke riviertjes, die vaak droog vallen — een klein figuurtje ontdekt. Het bleek een oude baas te zijn, die met een primitieve zeef en een schop tussen het slib rondscharrelde.

„Die vindt wel wat", meende onze gastheer, „en als hij geluk heeft, kan hij ook een gouden briefopener, of anders een sieraad laten maken", besloot hij.

„Waarom pakt de overheid die goudwinning eigenlijk niet aan?"

„Waarschijnlijk vinden ze, dat er om te beginnen ook te veel geld in moet worden gestoken", was het antwoord. „Vroeger hebben ze het wel geprobeerd, maar het scheen niet te bevallen. Ik heb je verteld, dat de Indianen al vroeg goud hadden ontdekt en ook in de koloniale tijd doken telkens weer verhalen van goudvondsten op. Ik heb eens gelezen, hoe in 1820 Joodse juweliers van Curaçao naar Aruba gingen, om daar „mooie steentjes" — nuggets — te kopen. Het goud zit in de regel tussen de kwartsformaties, die overal verspreid liggen en zo werd in 1825 een rijke goudader ontdekt. Het gouvernement bepaalde toen, dat alle goud aan de overheid behoorde en het liet de vindplaats zelfs een poosje door soldaten bewaken. Maar kort daarop besloot men, de grond in concessie te geven aan een particuliere maatschappij. Van die maatschappij ging het concessie-recht over op een andere, toen weer op een andere en zo door. Soms lag de zaak stil, soms werkte ze en ik geloof, dat de Canadezen, die er de laatste keer het bijltje bij hebben neergegooid, nog niet de laatsten zijn geweest".

Ook zeeroversschatten?

Al schijnt het dan niet zo gemakkelijk te zijn, het op Aruba opgehoopte goud te pakken te krijgen, toch spreekt het feit, dat het er is, tot de fantasie, bijna even sterk als de verhalen over verborgen schatten, die hier ook telkens weer hardnekkig opduiken. Nu is de kans, dat er ergens zo'n schat ligt, toch niet zo dwaas, als men wellicht zou denken. Aruba, met zijn talloze kreken en baaien, heeft beruchte piraten als Henry Morgan of Zwartbaard vaak een schuilplaats geboden en het is van deze heren eveneens bekend, dat zij hun buit niet in zijn geheel meesleepten, maar er van tijd tot tijd hier en daar iets van verstopten..

Hoe dan ook, goud of geen goud, Aruba heeft nu zeker een gouden tijd door het vloeibare goud, dat in de vorm van aardolie in een ononderbroken stroom uit Venezuela aanvloeit, om hier te worden geraffineerd en vooral ook: om zevenduizend handen werk en eigenlijk het gehele eiland een royale boterham te verschaffen. Hoe lang echter nog....?

Men is het hierover niet eens.

Sommigen zeggen, dat de olievoorraden in Venezuela over twintig jaren zijn uitgeput, anderen denken van niet, weer anderen denken, dat de olie dan eenvoudig van elders zal komen en tenslotte is er ook een mening, die de aardolie bij de intrede van het werkelijke atoomtijdperk als waardeloos in de ban wil doen.

Het „Piratenkasteel", vroeger centrum van de goud-industrie, nu alleen nog maar een ruïne, waar niets anders gehoord wordt dan het eindeloos ruisen van de zee op de achtergrond.

Niettemin zijn er werkzame geesten, die zich er al mee bezig houden, dat de Arubanen zullen doen, als de olie er eens niet meer mocht zijn.

„Handel drijven", zeggen velen.

„De landbouw ter hand nemen", menen anderen.

„Zich op andere industrieën werpen", vindt een derde groep.

Tot hen, die iets in de industrie zien, behoort ook de heer Juan Yrausquin, een bekend bankier. Hij noemde o.a. kunstmest, cement, looistof, glas en dan is daar natuurlijk nog de „touristenindustrie".

De landbouw is minder eenvoudig, want de keurig onderhouden Chinese groentekwekerijen ten spijt, stroomt na een regenbui het water van de meeste plaatsen te snel terug naar zee. Gelukkig heeft de wonderplant aloë hier geen last van, want hij is met weinig water tevreden.

De grote promotor van de aloë is „Keesie" Eman, die zijn leven aan deze plant heeft gewijd. Vrijwel de gehele oogst van het eiland wordt bij hem afgeleverd en een jaar of drie geleden bouwde hij een eigen ontworpen fabriek, waarin de aloë-hars wordt bewerkt tot een vrij compacte massa, die gemakkelijk kan worden verstuurd. Eigenaardig genoeg gaat ze niet naar ons land, maar naar de Verenigde Staten, waar men er uitstekend raad mee weet; er worden talloze geneesmiddelen uit vervaardigd

Visserslatijn

Er is op Aruba voor alles één grote sport. Dat is de visvangst. Wie er eens een dagje aan besteed, vangt zo veel dat, het onmogelijk alleen voor eigen gebruik kan dienen.

Stof voor sterke verhalen is hier te over; wat denkt u van een monster-zoutwatersnoek — de Baracuda — die b.v. 50 kilo weegt, of — als u het een beetje kalmer aan wilt doen — een Dradoe van 30 pond?

Dan is er de tonijn, die even lekker als zalm smaakt, of de (kleinere) prachtig gekleurde en slimme Caranito. U kunt ook te kust en te keur gaan bij karpers, roodbekkies en hoe ze verder allemaal heten.

Er zijn tegenwoordig vrijwel geen beroepsvissers onder de Arubanen; dit werk laten zij, hoewel op vrij kleine schaal, over aan Venezolanen. De bezoeker verbaast zich daar enigszins over en eigenlijk verwondert 't hem ook, dat er nog nooit eens een Nederlandse rederij is komen opdagen.

Want hem wacht rijke buit......

1) Later bleek hij een halve dag vrij te hebben.